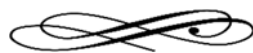

3. Офіційний сайт Державного підприємства «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин». URL: <https://www.agro-id.gov.ua/index.php/stats>

4. Гладченко С. М., Касьяненко О. І. Ідентифікація тварин – запорука покращення епізоотичного стану в Україні. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Серія «Ветеринарна медицина». 2014. Вип. 1(34). С. 34–40.

5. Марковець О., Козловська К. Створення консолідованого інформаційного ресурсу оцінювання якості надання адміністративних послуг в органах місцевого самоврядування / *Комп'ютерні науки та інформаційні технології*: Вісник Національного університету «Львівська політехніка» 2013. № 771. С. 160–167.

Ковальчук Ульяна Романівна
(*наук. керівник – в. о. завідувача кафедри СКІД Марковець О. В.*)
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ДО НАВЧАННЯ У ЗВО

Студентство – новий етап в житті людини, який супроводжується новим середовищем, новими умовами, методами навчання та спілкування. Це сходинка, яка не схожа на шкільні роки. Досить часто перехід до дорослого життя лякає першокурсника і не дає йому повноцінно розвиватися. Отже, важливу роль відіграє адаптація студента до цих умов.

Адаптація – це процес пристосування до нових умов, правил, до оточення. Адаптація є складним та тривалим процесом, який тісно пов'язаний з подоланням проблем, які виникають у першокурсника з початком навчання. Успішна адаптація забезпечує подальший особистісний розвиток студента, його професійних вмій, соціалізацію в новому оточенні.

Ефективність пристосування першокурсника залежить від багатьох чинників:

- психологічних особливостей;
- особистих якостей студента;
- активності в навчальному процесі;
- вміння самостійної праці;
- пристосованості до певних умов життя;
- впевненості в собі [4].

Адаптацію студентів до навчання вивчали в межах психології, педагогіки та соціології. Соціально-психологічні та психологічні проблеми на першому курсі навчання студента й чинники, що впливають на процес адаптації, у своїх працях розглядають такі вчені, як-от Ю. Бохонкова [3], О. Столярчук [8], Н. Герасімова. Педагогічні аспекти адаптації студентів висвітлено в працях Т. Спіріної, В. Штифурак, В. Сорочинської, Г. Левківської.

Розглядаючи проблему адаптації студентів-першокурсників, науковці виділяють три форми адаптації:

- формальна – пристосування студентів до нового студентського життя та вимог вищої школи (ознайомлення з основними правилами університету, пояснення суті та змісту навчання);

- дидактична – підготовка студентів до навчальної роботи у вищій школі, нових форм та методів навчання;

- соціально-психологічна – пристосування студента до нового оточення, налагодження зв'язку з групою, налагодження зв'язку зі студентським оточенням загалом [1].

Успішна адаптація пов'язана з певними труднощами, які заважають студентові повноцінно навчатися на тій чи іншій спеціальності.

Згідно з дослідженнями С. С. Вітвицької, вдалому процесу адаптації перешкоджає:

- переживання, пов'язані з переходом до дорослого життя;
- невизначеність у виборі професії;
- недостатня психологічна підготовка до самостійного життя, приймати власні рішення, брати на себе відповідальність за свої дії та вчинки;
- відсутність навичок самостійної роботи;
- невміння працювати з першоджерелами, каталогами, довідниками та словниками;
- невміння комунікувати;
- невміння чітко розподіляти свій час;
- власна неорганізованість;
- дидактичні труднощі, пов'язані з кількістю завдань, незручним розкладом;
- соціально-побутові труднощі (проживання в гуртожитку з незнайомими людьми, спільні речі, їжа, несприятливі умови для підготовки до навчання);
- психологічні труднощі (ставлення викладачів, одногрупників, самостійність) [5].

Для оптимізації адаптаційного процесу до навчання, на думку І. Погорілої, необхідно:

- знаходити індивідуальний підхід до кожного студента. Будь-яка людина – це особистість, зі своїми бажаннями, характером та темпераментом;
- формувати зацікавленість студента в обраній професії. Проведення екскурсій, зустрічей з людьми, які вже працюють у сфері, що є цікавим для студентів, допоможе викликати інтерес / захоплення до дисципліни чи навчання загалом;
- мотивування студентів. Стимулювання студента до наукового зросту шляхом залучення до наукових конференцій, виступів, обмін студентами між вузами міжнародного рівня;
- використання інформаційних технологій для навчання студентів. Застосування цих технологій суттєво спрощує процес навчання, оскільки збільшує об'єм інформації для студента з того чи іншого предмета. Інформаційні комп'ютерні технології покращують якість сприйняття викладеного матеріалу та прискорюють адаптацію до того чи іншого предмета [6].

За вимогами Болонського процесу збільшується самостійне опрацювання студента. Інформаційно-комунікаційні технології навчання забезпечують студентів електронними навчальними ресурсами для самостійного опрацювання, завданнями для самостійного виконання. Варто зазначити, що навчальний процес повинен базуватися на традиційному навчанні та навчанні засобами комп'ютерних технологій, що сприяє звиканню до різних видів роботи [2].

Список використаних джерел

1. Hrehová D. Some metodické, odborné a všeobecné problémy akademickéj a profesnej adaptácie študentov technickej univerzity. Vol. 3. Nie. 2. 2015. Str. 32–36. URL: <http://www.grantjournal.com/issue/0302/PDF/0302hrehova.pdf>
2. Байбекова Л. О. Педагогічні основи адаптації студентів молодших курсів до подальшого навчання у ВНЗ. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «ПереяславХмельницький*

державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» Київ: Гнозис, 2013. С. 148–154.

3. Бохонкова Ю. О. Соціально-психологічна адаптація першокурсників до умов вищих навчальних закладів: монографія Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ, 2011. 199 с.

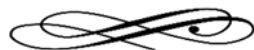
4. Варій М. Й. Загальна психологія: підр. для студ. вищ. навч. закл. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 1 007 с. ISBN 978-966-364-817-0

5. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. 3-тє вид., випр. й доповн. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 121.

6. Погоріла І. Особливості адаптації студентів-першокурсників до навчальної і професійної діяльності. *Науково-методичний журнал «Неперервна професійна освіта: теорія і практика»*. 2008. № 1. С. 185–189.

7. Спіріна Т. П. Адаптація першокурсників до умов вищого навчального закладу як соціально-педагогічна проблема. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/4195/1/T_SPIRINA_NP_1_KSP%26SR_IL.pdf

8. Столярчук О. А. Психологічні аспекти адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. праць*. 2016. № 25. С. 100–105.

Флуд Дар'я Валентинівна
(*наук. керівник – д-р філол. наук, професор Лукаш Г. П.*)
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ДОКУМЕНТ В ЕПОХУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Практично в усіх країнах Європи епохи середньовіччя документальні джерела розподілялися за регіонами дуже нерівномірно, що характеризувалося їхнім поширенням та збереженням. У Північній і Центральній Європі до письмового оформлення угод, розпоряджень та інших актів стали вдаватися тільки під кінець раннього середньовіччя; до цього ділові угоди укладалися за допомогою урочистих зібрань на народних зборах перед значною кількістю свідків. На території колишньої Римської імперії складання документів було досить звичною справою, проте траплялися непередбачувані випадки, наприклад, захоплення арабами здебільшого Іспанії або турецьке завоювання Візантії, які призводили до загибелі ранньосередньовічної документації цих країн.

Традиційно середньовіччя поділяють на такі періоди:

1. Раннє середньовіччя: середина I тис. н. е. – перша половина XI ст.
2. Розвинене середньовіччя: друга половина XI – середина XIV ст.
3. Пізнє середньовіччя: друга половина XIV–XV ст. [1].

Документи діловодства раннього середньовіччя закріплювали різноманітні, хоча і не всі існуючі тоді, правовідносини. Вони фіксували постанови королівських, рідше – княжих судів, особисті розпорядження й дарування монархів (так звані дипломи), акти дарувань, купівлі-продажу, обміну та надання в тримання землі, оформляли заповіти, а також деякі процедури церковного життя: обрання абатів, освячення церков і т. ін. Найкраще збереглися грамоти, які засвідчують законність зміни земельного власника. Орендні договори, які досить швидко втрачали значення, берегли менше; операції з рухомим майном, боргові